

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŠALPOS PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-675 7, 10, 15, 16, 17, 18 IR 20 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2026 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 7 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Šalpos negalios ir šalpos senatvės pensijos skiriamos ir mokamos asmenims, neturintiems teisės gauti socialinio draudimo pensijų (kartu su pensijos priemoka), valstybinių pensijų (kartu su pareigūnų ir karių valstybinės pensijos priedu už tarnybą), kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas, valstybinių signataro rentų, valstybinių signataro našlių ir našlaičių rentų, rentų buvusiems sportininkams, kompensacinių išmokų profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniais darbuotojams ir kitų periodinių pensinio pobūdžio išmokų, mokamų iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto ar valstybės biudžeto lėšų, pagal Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą gaunamų pensijų išmokų (išskyrus vienkartinės pensines išmokas), užsienio valstybių pensijų, Europos Sąjungos institucijų mokamų pensijų (toliau – ES institucijų mokamos pensijos) ir kitų periodinių pensinio pobūdžio išmokų (toliau – pensijos ar pensijų išmokos), kurios (jeigu asmuo turi teisę gauti daugiau negu vieną pensiją ar pensijų išmoką – bendra jų suma) yra didesnės arba tokio paties dydžio kaip šalpos negalios pensija arba šalpos senatvės pensija, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nustatytus atvejus.“

2. Papildyti 7 straipsnį 5 ir 6 dalimis:

„5. Skiriant šalpos senatvės ar šalpos negalios pensiją pagal šio straipsnio 1 dalį asmeniui, kuris yra įgijęs stažo užsienio valstybėje, kurioje taikomos Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų ar Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nuostatos dėl socialinio draudimo pensijų mokėjimo, jei nėra duomenų apie jo teisę gauti užsienio valstybės pensiją, preziumuojama, kad laikotarpiu nuo senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos ar nuo dalyvumo (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – darbingumo) lygio nustatymo dienos iki tos dienos, kurią gauti duomenys apie asmens teisę gauti užsienio valstybės pensiją, šis asmuo neturi teisės gauti užsienio valstybės pensijos, o jei šis asmuo pagal Socialinio draudimo pensijų įstatymą yra įgijęs mažesnę už nustatytą minimalųjį pensijų socialinio draudimo stažą socialinio draudimo

senatvės ar socialinio draudimo negalios (netekto darbingumo) pensijai gauti, iki tos dienos, kurią priimamas sprendimas dėl socialinio draudimo senatvės ar negalios (netekto darbingumo) pensijos paskyrimo, jis neturi teisės gauti socialinio draudimo senatvės ar socialinio draudimo negalios (netekto darbingumo) pensiją pagal Socialinio draudimo pensijų įstatymą.

6. Skiriant šalpos negalios pensiją pagal šio straipsnio 1 dalį asmeniui, kuriam nustatytas sunkaus, vidutinio arba lengvo neįgalumo lygis, jeigu nėra duomenų apie jo teisę gauti užsienio valstybės pensiją ar kitą periodinę pensinio pobūdžio išmoką, skiriamą dėl negalios, preziumuojama, kad laikotarpiu nuo neįgalumo lygio nustatymo termino pradžios dienos iki tos dienos, kurią gaunami duomenys apie asmens teisę gauti užsienio valstybės pensiją ar kitą periodinę pensinio pobūdžio išmoką, skiriamą dėl negalios, šis asmuo neturi teisės gauti užsienio valstybės pensijos ar kitos periodinės pensinio pobūdžio išmokos, skiriamos dėl negalios.“

2 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

Papildyti 10 straipsnį 3 dalimi:

„3. Skiriant šalpos našlaičių pensiją pagal šio straipsnio 1 dalį už mirusį (paskelbtą mirusiu) asmenį, kuris buvo įgijęs stažo užsienio valstybėje, kurioje taikomos Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų ar Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nuostatos dėl socialinio draudimo pensijų mokėjimo, jei nėra duomenų apie našlaičio teisę gauti užsienio valstybės mokamą našlaičių išmoką už šį mirusį (paskelbtą mirusiu) asmenį, preziumuojama, kad laikotarpiu nuo asmens, už kurį skiriama šalpos našlaičių pensija, mirties (paskelbimo mirusiu) dienos iki dienos, kurią gauti duomenys apie našlaičio teisę gauti užsienio valstybės mokamą našlaičių išmoką už tą patį mirusį (paskelbtą mirusiu) asmenį, našlaitis neturi teisės gauti užsienio valstybės mokamos našlaičių išmokos, o jei miręs (paskelbtas mirusiu) asmuo pagal Socialinio draudimo pensijų įstatymą buvo įgijęs mažesnę už nustatytą minimalųjį pensijų socialinio draudimo stažą socialinio draudimo senatvės ar socialinio draudimo negalios (netekto darbingumo) pensijai gauti, iki tos dienos, kurią priimamas sprendimas dėl socialinio draudimo našlaičių pensijos paskyrimo, našlaitis neturi teisės gauti socialinio draudimo našlaičių pensijos.“

3 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 15 straipsnio 20 dalį ir ją išdėstyti taip:

„20. Pasibaigus šalpos išmokos skyrimo laikotarpiui, šalpos išmokos mokėjimas nutraukiamas nuo kito mėnesio pirmos dienos, išskyrus šalpos išmoką, mokamą pagal asmeniui nustatytą neįgalumo ar dalyvumo (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – darbingumo) lygį, kurios mokėjimas nutraukiamas nuo kitos dienos, pasibaigus jos skyrimo laikotarpiui. Jeigu asmens teisė gauti šalpos išmoką išlieka, bet prašymą pratęsti šios išmokos mokėjimą asmuo pateikia po to, kai

šalpos išmokos mokėjimas jau nutrauktas, šalpos išmokos mokėjimas atnaujinamas ir šalpos išmoka išmokama už praėjusį laikotarpį, bet ne daugiau kaip už 3 metus nuo tos dienos, kai buvo pateiktas prašymas pratęsti šalpos išmokos mokėjimą ir gauti visi šalpos išmokai pratęsti reikalingi dokumentai.“

2. Pakeisti 15 straipsnio 22 dalį ir ją išdėstyti taip:

„22. Dėl asmens, kuriam mokama šalpos išmoka, kaltės permokėta šalpos išmokos suma išskaičiuojama Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 21 straipsnyje nustatyta tvarka. Jeigu šalpos išmoka permokama dėl šalpos išmokas mokančios įstaigos kaltės, permokėta suma iš šio asmens neišskaičiuojama. Jeigu nustatoma, kad šalpos senatvės ar šalpos negalios pensijos, paskirtos taikant šio įstatymo 7 straipsnio 5 dalį, gavėjas turėjo teisę gauti socialinio draudimo senatvės, socialinio draudimo negalios (netekto darbingumo) ar užsienio valstybės pensiją, šalpos negalios pensijos, paskirtos taikant šio įstatymo 7 straipsnio 6 dalį, gavėjas turėjo teisę gauti užsienio valstybės pensiją ar kitą periodinę pensinio pobūdžio išmoką, skiriamą dėl negalios, arba šalpos našlaičių pensijos, paskirtos taikant šio įstatymo 10 straipsnio 3 dalį, gavėjas turėjo teisę gauti socialinio draudimo našlaičių pensiją ar užsienio valstybės mokamą našlaičių išmoką, šio įstatymo 7 straipsnio 5–6 dalyse ar 10 straipsnio 3 dalyje nurodytu prezumpcijos taikymo laikotarpiu susidariusi šalpos pensijos permokos suma šalpos išmokas mokančios įstaigos direktoriaus arba jo įgalioto valstybės tarnautojo sprendimu:

1) išskaičiuojama iš šiam asmeniui už šio įstatymo 7 straipsnio 5 dalyje ar 10 straipsnio 3 dalyje nurodytą prezumpcijos taikymo laikotarpį apskaičiuotos jam priklausančios socialinio draudimo pensijos sumos, jei šio įstatymo 7 straipsnio 5 dalyje ar 10 straipsnio 3 dalyje nurodytu prezumpcijos taikymo laikotarpiu asmuo turėjo teisę gauti socialinio draudimo senatvės ar socialinio draudimo negalios (netekto darbingumo) pensiją;

2) išieškoma iš bet kurios asmens gaunamos socialinio draudimo išmokos, mokamos tam asmeniui iš Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų, ir (ar) bet kurios kitos išmokos, kurią mokėti pavesta Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigoms, jei šio įstatymo 7 straipsnio 5–6 dalyse ar 10 straipsnio 3 dalyje nurodytu prezumpcijos taikymo laikotarpiu asmuo turėjo teisę gauti užsienio valstybės pensiją, kitą periodinę pensinio pobūdžio išmoką, skiriamą dėl negalios, ar užsienio valstybės mokamą našlaičių išmoką. Išieškomos sumos dydis per mėnesį negali viršyti 50 procentų asmeniui priklausančios socialinio draudimo išmokų ir kitų išmokų, kurias mokėti pavesta Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigoms, sumos.“

4 straipsnis. 16 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 16 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Jei šalpos negalios pensijos gavėjui nustatomas kitoks neįgalumo ar dalyvumo lygis ir dėl to keičiasi jam priklausančios šalpos negalios pensijos dydis, naujo dydžio šalpos pensija pradedama mokėti:

1) kai nustatomas sunkesnio neįgalumo lygis arba mažesnio dalyvumo lygis, – nuo neįgalumo lygio ar dalyvumo lygio pakeitimo dienos;

2) kai nustatomas lengvesnio neįgalumo lygis arba didesnio dalyvumo lygis, – nuo lengvesnio neįgalumo lygio ar didesnio dalyvumo lygio nustatymo dienos, išskyrus tuos atvejus, kai lengvesnio neįgalumo lygis arba didesnio dalyvumo lygis nustatytas tą mėnesį, už kurį šalpos negalios pensija jau išmokėta. Šiais atvejais naujo dydžio šalpos negalios pensija pradedama mokėti nuo kito mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį buvo priimtas sprendimas nustatyti lengvesnio neįgalumo lygį arba didesnio dalyvumo lygį, pirmos dienos.“

5 straipsnis. 17 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 17 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„17 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti pensijos priemoną

Socialinio draudimo senatvės pensijų, išskyrus išankstines senatvės pensijas, gavėjai, socialinio draudimo negalios, netekto darbingumo, invalidumo pensijų gavėjai, atitinkamai netekę 60 procentų ar daugiau dalyvumo, iki 2023 m. gruodžio 31 d. pripažinti netekusiais 60 procentų ar daugiau darbingumo arba iki 2005 m. birželio 30 d. pripažinti I ar II grupės invalidais, senatvės pensijos amžių sukakę socialinio draudimo negalios pensijos gavėjai, netekę 45–55 procentų dalyvumo, senatvės pensijos amžių sukakę socialinio draudimo netekto darbingumo, invalidumo pensijų gavėjai, atitinkamai iki 2023 m. gruodžio 31 d. netekę 45–55 procentų darbingumo arba iki 2005 m. birželio 30 d. pripažinti III grupės invalidais, jeigu jų gaunamų socialinio draudimo pensijų (išskyrus socialinio draudimo našlių pensiją), kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas, valstybinių pensijų, valstybinių signataro rentų, valstybinių signataro našlių ir našlaičių rentų, rentų buvusiems sportininkams, kompensacinių išmokų profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniais darbuotojams ir kitų periodinių pensinio pobūdžio išmokų, mokamų iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto ar valstybės biudžeto lėšų, pagal Pensijų kaupimo įstatymą ir Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą gaunamų pensijų išmokų (išskyrus vienkartinės pensines išmokas), užsienio valstybių pensijų, ES institucijų mokamų pensijų (toliau kartu – pensijos) suma per mėnesį yra mažesnė negu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuotas minimalių vartojimo poreikių dydis (toliau – MVPD), turi teisę gauti pensijos priemoną. Pensijos priemoną skiriama ir mokama, jeigu šiame straipsnyje nurodyti asmenys gyvena Lietuvos Respublikoje ir yra deklaravę

gyvenamąją vietą arba įtraukti į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka.“

6 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 18 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) MVPD – tą mėnesį, už kurį mokama pensijos priemoka, galiojantis minimalių vartojimo poreikių dydis;“.

2. Pakeisti 18 straipsnio 2 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) MVPD – tą mėnesį, už kurį mokama pensijos priemoka, galiojantis minimalių vartojimo poreikių dydis;“.

7 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 20 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„20 straipsnis. Pensijos priemokų skyrimas ir mokėjimas

1. Pensijos priemoką be atskiro asmens prašymo skiria ir moka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įgaliota Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaiga, mokanti asmeniui socialinio draudimo pensiją (toliau – įgaliota įstaiga).

2. Asmenų, kurie gauna užsienio valstybės pensiją, ES institucijų mokamą pensiją, teisė gauti pensijos priemoką nustatoma ir pensijos priemoka skiriama, mokama, asmeniui pateikus duomenis apie gaunamos užsienio valstybės pensijos, ES institucijų mokamos pensijos dydį, jeigu įgaliota įstaiga neturi šių duomenų, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nustatytą atvejį. Gavusi duomenis apie asmens gaunamos užsienio valstybės pensijos, ES institucijų mokamos pensijos dydį, įgaliota įstaiga turinčiam teisę gauti pensijos priemoką asmeniui paskiria pensijos priemoką nuo teisės gauti pensijos priemoką atsiradimo dienos, bet ne daugiau kaip už 12 mėnesių nuo duomenų apie užsienio valstybės pensijos, ES institucijų mokamos pensijos dydį gavimo įgaliotoje įstaigoje dienos, išmoka pensijos priemokos nepriemoką ir tokio dydžio pensijos priemoką moka iki naujų duomenų gavimo, bet ne ilgiau kaip 12 mėnesių. Įgaliota įstaiga, gavusi naujus duomenis apie užsienio valstybės, ES institucijų mokamos pensijos dydį, iš naujo nustato šio asmens teisę gauti pensijos priemoką ir naujo dydžio pensijos priemoką pradeda mokėti arba pensijos priemokos mokėjimą nutraukia nuo kito mėnesio pirmos dienos po to, kai nurodyti duomenys buvo gauti, arba nuo ankstesnio mėnesio pirmos dienos, jeigu pensijos priemoka už tą mėnesį dar neišmokėta, bet ne daugiau kaip už 12 mėnesių nuo duomenų apie užsienio valstybės, ES institucijų mokamos pensijos dydį gavimo įgaliotoje įstaigoje dienos.

3. Jei asmuo, kuris gauna užsienio valstybės pensiją, patvirtina, kad negali šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka pateikti duomenų apie gaunamos užsienio valstybės pensijos dydį ir įgaliota įstaiga šių duomenų negali gauti iš kompetentingų užsienio valstybių institucijų, o iš Užsienio reikalų ministerijos gauta informacija, kad užsienio valstybę ištiko humanitarinė krizė ir duomenų apie užsienio valstybės pensijos dydį negalima gauti diplomatiniais kanalais, pensijos priemoka šiam asmeniui skiriama ir mokama nereikalaujant duomenų apie užsienio valstybės pensijos dydį ir laikant, kad jo gaunamos užsienio valstybės pensijos dydis yra 0 eurų. Įgaliota įstaiga, iš asmens, kompetentingų užsienio valstybių institucijų ir (ar) Užsienio reikalų ministerijos gavusi duomenis apie to asmens gaunamos užsienio valstybės pensijos dydį, iš naujo nustato šio asmens teisę gauti pensijos priemoką ir naujo dydžio pensijos priemoką pradeda mokėti arba pensijos priemokos mokėjimą nutraukia nuo kito mėnesio, einančio po mėnesio, kurį nurodyta informacija ir (ar) duomenys buvo gauti, pirmos dienos.

4. Pensijos priemoka mokama už einamąjį mėnesį, atsižvelgiant į už tą mėnesį, jeigu pensija mokama už einamąjį mėnesį, arba už praėjusį mėnesį, jeigu pensija mokama už praėjusį mėnesį, priskaičiuotų pensijų sumą ir einamąjį mėnesį galiojantį MVPD.

5. Jeigu mokant pensijos priemoką paaiškėja, kad už tą laikotarpį, už kurį ši priemoka išmokėta, jos gavėjas turėjo teisę gauti (gavo) kitas pensijas arba didesnę socialinio draudimo senatvės, negalios, netekto darbingumo arba invalidumo pensiją, įgaliota įstaiga iš naujo nustato šio asmens teisę gauti pensijos priemoką ir naujo dydžio pensijos priemoką pradeda mokėti arba pensijos priemokos mokėjimą nutraukia nuo kito mėnesio, einančio po mėnesio, kurį paaiškėjo, kad pensijos priemokos gavėjas turėjo teisę gauti (gavo) kitas pensijas arba didesnę socialinio draudimo senatvės, negalios, netekto darbingumo arba invalidumo pensiją, pirmos dienos. Šiuo atveju susidariusi pensijos priemokos permoka nenustatoma ir neišskaičiuojama, išskyrus atvejį, kai pensijos priemoka permokama dėl pensijos priemokos gavėjo kaltės, o permokėta pensijos priemokos suma išskaičiuojama Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 21 straipsnyje nustatyta tvarka.

6. Pensijos priemokoms taip pat taikomos šio įstatymo 15 straipsnio 12, 13, 21, 24 ir 26 dalių nuostatos. Šiame įstatyme nenustatytais pensijos priemokų skyrimo ir mokėjimo atvejais taikoma Socialinio draudimo pensijų įstatyme ir socialinės apsaugos ir darbo ministro tvirtinamuose socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatyta socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo tvarka.“

8 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir taikymas

1. Šis įstatymas įsigalioja 2026 m. gruodžio 1 d.

2. Pensijos priemokos už 2026 m. lapkričio ir gruodžio mėnesius išmokamos 2026 m. gruodžio mėnesį. Pagal šią dalį išmokėta pensijos priemoka už 2026 m. gruodžio mėnesį neturi įtakos kitoms asmeniui pagal įstatymus priklausančioms kas mėnesį mokamoms išmokoms ir (ar) kompensacijoms, taip pat skiriamai piniginei socialinei paramai, paramai būstui įsigyti ar išsinuomoti arba mokėjimui už socialines paslaugas.

3. Pensijos priemokų permokos, susidariusios ne dėl pensijos priemokos gavėjo kaltės, išieškojimo procedūros, pradėtos iki 2026 m. lapkričio 30 d. vadovaujantis iki 2026 m. lapkričio 30 d. galiojusia Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymo 20 straipsnio 5 dalies redakcija, bet nebaigtos 2026 m. gruodžio 1 d., nuo 2026 m. gruodžio 1 d. nutraukiamos. Iki 2026 m. lapkričio 30 d. išieškotos pensijos priemokų permokos sumos asmenims, iš kurių jos išieškotos vadovaujantis iki 2026 m. lapkričio 30 d. galiojusia Šalpos pensijų įstatymo 20 straipsnio 5 dalies redakcija, negražinamos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas